

ASEM 8 VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

Ths. Đỗ Tá Khánh

Viện Nghiên cứu Châu Âu

Được thành lập từ năm 1996, Hội nghị thượng đỉnh Á – Âu (ASEM) cho đến nay đã trải qua 7 kỳ, trong đó Việt Nam đã vinh dự đăng cai tổ chức ASEM 5 năm 2004 tại Hà Nội. ASEM 8 sẽ được tổ chức tại Bỉ trong hai ngày 4-5/10/2010. Chủ đề của Hội nghị thượng đỉnh năm này là “*Chất lượng cuộc sống: nâng cao thịnh vượng và phẩm giá cho mọi người dân*”, với 5 phiên thảo luận: (i) Tăng cường hiệu quả các cơ chế quản trị thế giới; (ii) Phát triển bền vững; (iii) Các vấn đề toàn cầu; (iv) Các vấn đề khu vực; (v) Giao lưu nhân dân, tăng cường hình ảnh và tương lai ASEM. Tại Hội nghị thượng đỉnh năm nay, số thành viên sẽ tiếp tục được mở rộng với sự tham gia của 3 nước có tầm ảnh hưởng quan trọng trong đời sống kinh tế - chính trị thế giới và khu vực là Nga, Úc, và Niu Dilân.

ASEM 8 được tổ chức trong bối cảnh thế giới vẫn chứa đựng nhiều thách thức. Trên lĩnh vực kinh tế, thế giới chưa thoát khỏi bóng ma khủng hoảng kinh tế, trong khi nhiều nước châu Á đã ra khỏi khủng hoảng và đạt được tăng trưởng thì nhiều nước châu Âu lại đang lâm vào hoàn cảnh khó khăn do nợ công tăng cao. Trên bình diện an ninh, tình trạng cướp biển đang đặt ra những khó khăn cho việc thông thương hàng hải từ châu

Âu sang châu Á và ngược lại. Các vấn đề mang tính toàn cầu như biến đổi khí hậu vẫn chưa đạt được nhiều tiến bộ và vẫn cần sự thúc đẩy hợp tác, đặc biệt ở cấp khu vực. Giảm tỉ lệ đói nghèo và thực hiện các mục tiêu thiên niên kỷ vẫn là một thách thức lớn. Vậy, ASEM 8 có thể đặt lên bàn nghị sự những vấn đề gì? Thông qua một số sự kiện được tổ chức nhằm chuẩn bị cho ASEM 8, câu trả lời cho câu hỏi này đang dần được hé mở.

1. Phát triển bền vững

Chủ đề phát triển bền vững đã được Hội nghị thượng đỉnh ASEM 6 xác định là lĩnh vực chính sách chủ yếu của hợp tác Á – Âu trong thập kỷ tới. Tại Hội nghị thượng đỉnh ASEM 7 tại Bắc Kinh, Trung Quốc, các nước thành viên đã thông qua Tuyên bố ASEM về phát triển bền vững. Nội dung chính của Bản tuyên bố nhấn mạnh ba chủ đề chính trong tiến trình hợp tác giữa các nước Á – Âu trong lĩnh vực này, bao gồm: Các Mục tiêu phát triển thiên niên kỷ (MDGs); Thay đổi khí hậu và an ninh năng lượng; và Vấn đề cố kết xã hội¹. Đây cũng là ba chủ đề mang tính toàn cầu cần sự phối

¹ Xem thêm: *Tuyên bố Bắc Kinh về Phát triển bền vững* tại: www.asem7.cn/download/bdsd.pdf

hợp thực hiện của cả các nước phát triển và các nước đang phát triển, đặc biệt đặt trong bối cảnh có nhiều thách thức do khủng hoảng kinh tế gây ra.

Nhằm thực hiện tuyên bố này, Hội nghị ASEM về Phát triển lần thứ nhất đã được tổ chức tại Manila, Philippines, ngày 20-21/4/2009. Hội nghị này đã tập trung thảo luận các chủ đề đã được nêu trong Tuyên bố Bắc Kinh về Phát triển bền vững, như ở trên. Về vấn đề thực hiện Các mục tiêu phát triển Thiên niên kỷ, Hội nghị khẳng định, các nước đang phát triển ở châu Á đã đạt được những tiến bộ trong thực hiện mục tiêu thiên niên kỷ về xóa đói giảm nghèo nhưng cũng thừa nhận rằng những tiến bộ này là không đều ở các mục tiêu khác và ở các nước khác nhau. Hội nghị cũng đề cập đến các khả năng cuộc khủng hoảng kinh tế hiện nay có thể tác động đến việc thực hiện các mục tiêu này. Chủ đề thay đổi khí hậu, một vấn đề cấp bách mang tính toàn cầu hiện nay, đã được thảo luận và được xem như một thách thức về phát triển, khi xét trong sự tác động đối với vấn đề phát triển bền vững và thực hiện Các mục tiêu Thiên niên kỷ. Đã có các ý kiến cho rằng khủng hoảng kinh tế là một nhân tố giúp nhắc nhở về tầm quan trọng của quản lý rủi ro và cũng là một cơ hội cho việc phát triển một nền kinh tế xanh với các tiềm năng tạo việc làm².

Chủ đề cố kết xã hội (Social Cohesion) được nhìn nhận có mối quan hệ tương hỗ với việc thực hiện phát triển bền vững. Các ý kiến đã thống nhất rằng các đối tác trong ASEM hiện phải đối mặt với các thách thức như vấn đề mang tính xã hội của toàn cầu hóa, công bằng xã hội, việc làm đầy đủ, di cư quốc tế, dân số già, trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp... Trong bối cảnh tăng trưởng kinh tế nhanh, các chính sách đặc biệt cần được ban hành nhằm làm giảm sự bất bình đẳng trong xã hội. Cuộc khủng hoảng kinh tế vừa diễn ra đã có tác động tiêu cực đến việc thực hiện các mục tiêu phát triển xã hội, trong một số trường hợp đã tạo ra bất ổn chính trị. Trao đổi thông tin và kinh nghiệm giữa các nước thành viên ASEM sẽ trở nên rất có ích, đặc biệt về việc xây dựng các chương trình bảo trợ xã hội. Bên cạnh ba chủ đề chính nêu trên, Hội nghị này cũng đề cập đến vấn đề hiệu quả viện trợ. Các nước thành viên đều cam kết thực hiện các nguyên tắc về hiệu quả viện trợ đã đề cập trong Tuyên bố Paris về Hiệu quả viện trợ. Liên minh Châu Âu tiếp tục khẳng định nỗ lực theo đuổi mục tiêu đưa vốn Viện trợ Phát triển chính thức (ODA) chiếm 0.7% tổng thu nhập quốc dân (GNI) vào năm 2015. Hợp tác Nam – Nam cũng được nhấn mạnh như một nhân tố quan trọng trong việc huy động nhiều nguồn lực phát triển hơn.

² Xem thêm: *Tuyên bố cuối cùng của Hội nghị ASEM lần thứ nhất về Phát triển bền vững*, tổ chức tại Philippines, tháng 4/2009:

http://ec.europa.eu/europeaid/where/asia/regional-cooperation/support-regional-integration/documents/joint_chair_statement_final_en.pdf

Hội nghị ASEM lần thứ hai về phát triển bền vững đã được tổ chức tại Indonesia ngày 26-27/5/2010 với chủ đề: “*Hội nghị ASEM về phát triển II: Hướng tới quan hệ đối tác Á – Âu về Phát triển bền vững*”. Hội nghị này tiếp tục thảo luận các vấn đề mang tính trụ cột của hợp tác Á – Âu trong lĩnh vực phát triển, đã được xác định trong Tuyên bố Bắc Kinh. Về phát triển bền vững, các bài thảo luận tại Hội nghị này đã đi đến một số quan điểm thống nhất gồm: Thúc đẩy quan hệ Á – Âu tiến đến một quan hệ đối tác chiến lược toàn diện, bình đẳng và cùng có lợi, trong khi vẫn giữ các cam kết về ODA; Do điều kiện kinh tế-xã hội của các đối tác châu Á có nhiều sự khác biệt nên việc xây dựng chính sách hợp tác cần phải tập trung vào đáp ứng các nhu cầu của các nước kém phát triển nhất; Tiếp tục thúc đẩy hợp tác Nam – Nam; Cam kết theo đuổi việc thực hiện các Mục tiêu phát triển Thiên niên kỷ... Vấn đề biến đổi khí hậu đã tiếp tục được nhấn mạnh cùng với sự cần thiết xây dựng nền kinh tế cacbon thấp. Đi kèm với nền kinh tế này là hiệu quả của sự tạo việc làm, bảo vệ rừng, đầu tư nghiên cứu và phát triển vào công nghệ cacbon thấp... Trong khi đó, sự bình đẳng lớn hơn, an ninh thu nhập và sự tiếp cận bình đẳng đối với các dịch vụ y tế, giáo dục và lương thực là nền tảng cho sự cố kết xã hội. Sự gắn kết chính sách vì phát triển đã được xem là yếu tố quan trọng đóng góp vào phát triển bền vững, đặc biệt trong lĩnh vực thương mại, tài chính và đầu tư, an ninh

lương thực, thay đổi khí hậu v.v. Tuy nhiên, khái niệm về sự gắn kết chính sách vì phát triển vẫn cần được làm rõ hơn nữa.

Nhìn chung, vấn đề phát triển bền vững sẽ là một chủ đề trọng tâm trong các cuộc thảo luận tại ASEM. Nó sẽ bao trùm các vấn đề mang tính toàn cầu có tác động trực tiếp đến phát triển như thay đổi khí hậu, tăng trưởng cacbon thấp, hiệu quả viện trợ, quản trị toàn cầu, tiếp cận bình đẳng đối với các dịch vụ công v.v. Việc thảo luận chủ đề này tại ASEM cũng sẽ góp phần hỗ trợ quan trọng cho việc đạt được sự đồng thuận trong các cuộc thảo luận tại các diễn đàn mang tính toàn cầu, lớn hơn như tại Liên hợp quốc.

2. Vấn đề tự do hóa thương mại

Quan hệ thương mại luôn là đề tài thu hút sự quan tâm của các đối tác ở cả hai châu lục. Nền kinh tế có quy mô lớn của cả hai bên, đặc biệt với sự trỗi dậy ngày càng mạnh mẽ của Ấn Độ, Trung Quốc, và sự năng động của Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN), sẽ có ảnh hưởng lớn đến quan hệ kinh tế quốc tế. Hiện nay, với 46 thành viên, ASEM đại diện cho một nửa GDP của toàn thế giới, gần 60% dân số thế giới và 60% thương mại toàn cầu, xứng đáng đảm nhận vị trí đầu tàu của trong nền thương mại quốc tế. Quan hệ thương mại giữa hai bên vẫn đang tiếp tục phát triển. Kim ngạch thương mại của EU với châu Á năm 2009 đạt

750 tỷ Euro, trong khi đầu tư của EU vào châu Á ước đạt 350 tỷ Euro³.

Hội nghị thượng đỉnh ASEM lần này sẽ là một cơ hội tốt để các nhà lãnh đạo thảo luận các vấn đề về tự do hóa thương mại, vấn đề vốn vẫn đang bị bế tắc trong vòng đàm phán Doha của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO). Tại Hội nghị thượng đỉnh ASEM 7, các nước thành viên đã cam kết giữ vững một ‘hệ thống đa phương mở, công bằng, tuân thủ quy tắc và ổn định’. Do đó, ASEM 8 được kỳ vọng sẽ đi xa hơn với các cam kết của các chính phủ thành viên về việc sẽ năng động và gắn kết quan điểm hơn trong các cuộc thảo luận trong khuôn khổ WTO. Nhiều nước thành viên ASEM, đặc biệt là các nước châu Á, hiện đã thúc đẩy tự do hóa thương mại bằng các hiệp định thành lập Khu vực Mậu dịch tự do (FTA) song phương cũng như đa phương như: Hiệp định ASEAN – Trung Quốc, ASEAN – Úc – Niu Dilân, Singapore – Nhật Bản... Các FTA giữa các quốc gia và các khu vực hiện được xem là một giải pháp khi các nước thành viên WTO chưa đạt được một hiệp định về tự do thương mại trên bình diện toàn cầu.

EU – ASEAN vừa kỷ niệm 30 năm ngày thiết lập quan hệ ngoại giao. Hiện nay EU và ASEAN đang tiến hành các bước đàm phán để thành lập một khu vực mậu dịch tự do, đồng thời với việc EU tiến hành đàm

phán để đạt được hiệp định mậu dịch tự do với từng nước thành viên. Tại Diễn đàn khu vực ASEAN vừa qua được tổ chức ở Hà Nội, Bộ trưởng Ngoại giao Hungary đã khẳng định cam kết tiếp tục thúc đẩy quan hệ EU – ASEAN và sẽ sớm đạt được FTA với ASEAN, cho dù hiện còn rất nhiều khác biệt về quan điểm giữa EU và các nước thành viên⁴. Nếu thành công, ASEAN và EU sẽ tạo ra một trong những khu vực mậu dịch tự do lớn nhất thế giới. Do vậy, Hội nghị thượng đỉnh ASEM 8 sẽ là một dịp tốt để các nước thành viên thể hiện quan điểm và sớm đạt được sự đồng thuận.

3. Hợp tác an ninh

Cả châu Âu và châu Á đều ngày càng có vai trò quan trọng trong an ninh thế giới, dù cả hai đều không có tham vọng đảm trách vai trò của Mỹ. Ở châu Âu, Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (NATO) vẫn là trụ cột an ninh quan trọng, với nhiều thành viên là các quốc gia thuộc EU và ngoài EU. Tuy nhiên, với việc Hiệp ước Lisbon bắt đầu có hiệu lực, với một vị trí ngoại trưởng chung, EU được kỳ vọng sẽ có tiếng nói lớn hơn và nhất quán hơn trên trường quốc tế trong lĩnh vực an ninh. EU hiện nay đã gửi hơn 20 phái đoàn dân sự và quân sự tới cả 3 châu lục như một phần của chính sách an ninh và phòng thủ chung⁵.

³ Shade Islam và Johanna Vrombaut: *ASEM: visibility support in view of the ASEM 8 Summit (ASEM: hỗ trợ hình ảnh Hội nghị thượng đỉnh ASEM 8)*, 2010.

⁴ EU nỗ lực tìm kiếm thỏa thuận FTA với ASEAN: <http://www.laodong.com.vn/Tin-Tuc/EU-no-luc-tim-kiem-thoa-thuan-FTA-voi-ASEAN/6875>

⁵ Shade Islam và Johanna Vrombaut (đã dẫn).

Tại châu Á, trong những năm hậu Chiến tranh Lạnh, các nước châu Á đã tích cực hội nhập và tạo ra các diễn đàn đối thoại nhằm đảm bảo an ninh khu vực và toàn cầu như: Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF), Hội nghị thượng đỉnh Đông Á, và Đối thoại Shangri-La ở Singapore (một diễn đàn không chính thức được tổ chức hàng năm ở Singapore nhằm thảo luận các vấn đề an ninh). Các cuộc thảo luận này đã mang lại sự hiểu biết lẫn nhau giữa các bên, góp phần duy trì an ninh trong khu vực. Bên cạnh đó, hợp tác khu vực còn được củng cố qua các cơ chế đối thoại ASEAN+3, ASEAN và từng nước đối tác, bao gồm cả các cường quốc trên thế giới như Nga, Mỹ.

Hợp tác Á – Âu trong những năm qua đã tích cực đưa ra các sáng kiến quan trọng trong việc giải quyết các thách thức an ninh chung như chủ nghĩa khủng bố, đói nghèo và bệnh dịch, an ninh trên biển và vấn đề phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt. Trong các hoạt động chuẩn bị cho ASEM 8, vấn đề chống cướp biển đã được đưa lên thành một chủ đề quan trọng cần được thảo luận. Một cuộc hội thảo về chống cướp biển đã được tổ chức tại Brucxen, Bỉ trong hai ngày 4-5/5/2010. Bản tổng kết tóm tắt Hội thảo đã cho rằng nỗ lực chống cướp biển cần được cộng đồng quốc tế tiếp tục thúc đẩy, trên tất cả các mặt kinh tế, chính trị, quân sự, lập pháp, và củng cố luật pháp. Nếu các bên thất bại trong hành động thì mối đe dọa này sẽ

ngày càng mở rộng hơn và dẫn tới bất ổn định khu vực⁶.

Đây là một vấn đề mới nổi, được xem là yếu tố đe dọa thương mại và an ninh quốc tế. Cướp biển của thời hiện đại đã được tổ chức chuyên nghiệp, trang bị thuyền cao tốc và vũ khí hiện đại, và hoạt động trải dài trên nhiều vùng biển của thế giới, gồm vùng vịnh Aden giữa Yemen và Somalia, vịnh Guinea giữa Nigeria và đồng bằng sông Niger, eo biển Malacca giữa Indonesia và Malaysia và trên các vùng biển giữa Ấn Độ và Sri Lanka. Cướp biển được xem là một ‘ngành’ mang lại nhiều lợi nhuận, cướp biển Somalia được tin là đã kiếm được hơn 100 triệu đôla Mỹ mỗi năm⁷. Phần lớn hàng hóa giao thương giữa các nước thành viên ASEM phụ thuộc vào vận tải biển. Do vậy, nhu cầu hợp tác giữa các nước Á – Âu nhằm đưa ra các công cụ giải quyết vấn nạn cướp biển một cách hiệu quả và toàn diện đã trở nên cấp thiết. Chủ đề chống cướp biển sẽ là một ưu tiên cho các cuộc thảo luận tại ASEM.

Hiện tại, để chống cướp biển, dưới nhiệm vụ có tên là Atalanta được khởi động từ tháng 12/2008, các nước châu Âu đã cử các đội tàu an ninh đến bảo vệ các tàu hàng đi qua khu vực có cướp biển, đặc biệt là

⁶ Xem thêm: *Tuyên bố cuối cùng của Hội nghị ASEM lần thứ hai về Phát triển bền vững, tổ chức tại Indonesia, tháng 5/2010:*
<http://www.asem8.be/sites/default/files/20100505%20Chair%20Summary%20ASEM%20Seminar%20on%20Piracy%20at%20Sea.pdf>

⁷ Shade Islam và Johanna Vrombaut (đã dẫn).

cướp biển ở vùng biển Somalia. Một số nước châu Á như Ấn Độ và Trung Quốc cũng đã làm tương tự. ASEM 8 là dịp thuận lợi để các nhà lãnh đạo bàn thảo các khả năng hợp tác chống cướp biển như có thể hình thành một lực lượng gìn giữ an ninh hàng hải cho Somalia, trao đổi kinh nghiệm, tăng cường sự phối hợp và hợp tác, gắn kết sự tham gia của khu vực tư nhân vào việc phổ biến và thực hiện các giải pháp tự bảo vệ chống lại sự tấn công của cướp biển... Các cuộc thảo luận này cũng có thể tập trung vào việc giải quyết nguyên nhân sâu xa của cướp biển, đó là vấn đề đói nghèo ở Somalia. EU và các nước châu Á có thể thực hiện cùng nhau hoặc riêng rẽ các dự án hỗ trợ phát triển cho người dân nước này như thiết lập thể chế và tiếp cận giáo dục.

4. Cải cách thể chế quản trị toàn cầu

Cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu đã tạo ra những thay đổi sâu sắc trong nền kinh tế thế giới, đặc biệt là những chuyển biến trong sức mạnh của các siêu cường kinh tế. Nước Mỹ, nơi phát sinh khủng hoảng, vẫn duy trì là siêu cường số 1 nhưng vị trí đã bị ảnh hưởng đáng kể và sự hồi phục của nước này cần rất nhiều thời gian. Nhiều quốc gia thành viên EU đã lâm vào khủng hoảng nợ công trầm trọng, đe dọa trực tiếp sự tồn tại của đồng tiền chung châu Âu – Euro, như Hy Lạp, Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha... Việc thực hiện giải cứu những nước này đã khiến các nước thành viên khác phải cam kết các gói

hỗ trợ lên đến hàng trăm tỷ Euro. Đây thực sự là một gánh nặng rất lớn cho châu Âu. Bên cạnh đó, các nước trong khu vực sử dụng đồng Euro còn phải tiến hành cải cách cách thức quản lý kinh tế nhằm tránh lặp lại một cuộc khủng hoảng nợ kiểu Hy Lạp, trong đó có việc tuân thủ nghiêm ngặt các tiêu chí đã đề ra trong Hiệp ước Maastricht. Trong khi đó, các nước châu Á đã phục hồi nhanh hơn sau khủng hoảng và một số nước vẫn tiếp tục vươn lên mạnh mẽ như Trung Quốc, Ấn Độ, và các nước ASEAN.

Khủng hoảng đã nâng cao vai trò của các nước đang phát triển như các yếu tố quan trọng trong việc giải quyết các vấn đề toàn cầu, trước hết là vấn đề kinh tế. Nhóm 20 (G20) gồm các nước công nghiệp phát triển và các nước đang phát triển, là một sự cải tiến quan trọng trong việc quản trị các vấn đề toàn cầu. Nó thể hiện sự dịch chuyển quyền lực chính trị và kinh tế sang các nước đang phát triển, đặc biệt là châu Á, nổi bật với vai trò của Trung Quốc và Ấn Độ. Nó cũng tạo ra khung khổ để thúc đẩy các cường quốc mới nổi chấp nhận các trách nhiệm toàn cầu.⁸

Bên cạnh việc tạo ra những thể chế mới, thế giới thời kỳ hậu khủng hoảng cũng đặt ra vấn đề cải cách các thể chế tài chính quốc tế hiện hành như Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF) và Ngân hàng Thế giới (WB). Trung Quốc, Ấn Độ và các nước mới nổi khác đang đòi hỏi

⁸ Shade Islam và Johanna Vrombaut (đã dẫn).

có nhiều ghế và quyền bỏ phiếu hơn trong các tổ chức này. G20 hiện đã đồng ý tăng quyền bỏ phiếu của các nước đang phát triển lên 3% và 5% tại IMF và WB theo tỷ lệ tương ứng. Chủ tịch EU Barroso cũng đã ủng hộ những yêu cầu cải cách IMF và cũng muốn EU có một ghế vững chắc tại Quỹ, tuy nhiên các quốc gia thành viên còn đang lưỡng lự việc phải hy sinh quyền lực.⁹

ASEM 8 là cơ hội để các nước châu Âu và châu Á thảo luận cởi mở về việc điều chỉnh lại cơ chế quản trị thế giới. Đây cũng là dịp để các bên thực hiện chủ nghĩa đa phương một cách hiệu quả, vốn được cả hai bên cùng tin tưởng.

5. Quan hệ nhân dân và một số vấn đề khác

Tăng cường sự hiểu biết giữa nhân dân hai châu lục đóng vai trò rất quan trọng trong việc duy trì quan hệ hữu nghị và hòa bình. Sự hiểu biết giữa nhân dân ngày nay được thúc đẩy mạnh mẽ nhờ sự phát triển của công nghệ thông tin, với sự phát triển không ngừng của truyền hình và internet. Các vấn đề mang tính toàn cầu sẽ khó có thể được giải quyết nếu không có sự tin tưởng và hiểu biết lẫn nhau của nhân dân. Các nhân tố phi nhà nước như đoàn thanh niên, học giả, các tổ chức phi chính phủ, vận động viên thể thao, công đoàn, các đại biểu quốc hội... là những nhân tố quan trọng thúc đẩy sự giao lưu hợp tác giữa các quốc gia. Nhận thức

được vấn đề này, ngay từ ASEM 1 năm 1996, Diễn đàn Nhân dân ASEM đã được tổ chức cùng với Hội nghị Thượng đỉnh nhằm thảo luận những vấn đề quan tâm chung như các vấn đề mang tính toàn cầu. Tại ASEM 7 - Bắc Kinh, Diễn đàn Nhân dân lớn nhất từ trước đã được tổ chức với sự tham gia của hơn 500 đại biểu đến từ hơn 40 quốc gia. ASEM 7 đã nhấn mạnh tầm quan trọng của Quốc hội, các tổ chức phi chính phủ và xã hội dân sự (ở Việt Nam thường được gọi là các hội và tổ chức phi chính phủ) trong việc thúc đẩy đối thoại giữa các nền văn hóa và văn minh và hiểu biết lẫn nhau giữa người dân châu Âu và châu Á.

Trong những năm qua, Quỹ Á - Âu (ASEF) do các thành viên ASEM tự nguyện đóng góp đã đóng vai trò quan trọng giúp kết nối các đại diện xã hội dân sự ở châu Âu và châu Á. Quỹ này đã tiến hành tài trợ cho nhiều dự án, góp phần thúc đẩy trao đổi văn hóa giữa sinh viên đại học ở châu Á và châu Âu. Trong khuôn khổ chuẩn bị cho ASEM 8, Quỹ này cũng đã tổ chức một cuộc triển lãm với tiêu đề: *"Đường tới châu Á: 25 thế kỷ trao đổi giữa châu Á và châu Âu"*.

Bên cạnh các hoạt động trên, Diễn đàn dành cho các Nhà lãnh đạo doanh nghiệp Á-Âu cũng được tổ chức thường xuyên, song song với Hội nghị thượng đỉnh ASEM. Diễn đàn là nơi các nhà lãnh đạo doanh nghiệp đưa ra các khuyến nghị cho các nhà lãnh đạo Á và Âu nhằm thúc đẩy quan hệ kinh tế giữa

⁹ Shade Islam và Johanna Vrombaut (đã dẫn)

hai khu vực. Nằm trong chương trình chuẩn bị cho ASEM 8, một hội nghị ASEM công khai đã được tổ chức ở Brucxen từ ngày 12-13/7/2010 nhằm tạo diễn đàn cho các học giả, chuyên gia, và đại diện của các tổ chức đưa ra các thách thức chính sách chính mà quan hệ Á – Âu đang phải đối mặt.

Trong ASEM 8 lần này, một số sáng kiến trong lĩnh vực này có thể tiếp tục được đưa ra như tổ chức các cuộc gặp thường xuyên của các đại biểu Quốc hội từ các quốc gia ASEM, tổ chức các cuộc gặp của các chuyên gia, tổ chức các mạng lưới và trao đổi thường xuyên giữa các đại diện truyền thông...¹⁰

Như trong các cuộc gặp trước, các vấn đề về dân chủ và nhân quyền sẽ lại được các nước châu Âu đề cập, nhất là vấn đề Myanmar. Đây là chủ đề quen thuộc và thường không được các nước châu Á hưởng ứng. Tuy nhiên, vấn đề này có thể được chuyển qua các chủ đề ‘nhẹ’ hơn như quản trị tốt và tôn trọng pháp quyền.

Với sự căng thẳng đang gia tăng trên bán đảo Triều Tiên sau vụ chìm tàu quân sự của Hàn Quốc và các diễn biến nóng quanh việc phát triển hạt nhân của Iran, tình hình tại hai khu vực này có thể sẽ được các nhà lãnh đạo ASEM bàn thảo và ra một số tuyên bố liên quan.

Trong những năm vừa qua, nhiều sáng kiến đề ra cho sự hợp tác trong ASEM vẫn chưa được thực hiện, tạo sự hoài nghi về tính hiệu quả của ASEM, do đó, việc tìm ra các phương án nhằm thúc đẩy mối quan hệ Á – Âu đi vào chiều sâu và thực chất hơn là một yêu cầu được đặt ra cho ASEM 8 và vai trò của nước chủ nhà, nước Bỉ.

Kết luận

Hội nghị thượng đỉnh ASEM 8 đang đến rất gần. Cũng giống như các kỳ hội nghị trước, các nhà lãnh đạo của các nước thành viên sẽ phải đề cập đến hàng loạt vấn đề trong một khoảng thời gian hạn hẹp. Do vậy, việc lựa chọn các vấn đề chính yếu sẽ tiếp tục được tiến hành. Tuy nhiên, với những chủ đề đã được bàn thảo trong các sự kiện chuẩn bị cho ASEM 8, chúng ta có thể hình dung được một số vấn đề cốt lõi của Hội nghị. Hội nghị thượng đỉnh Á – Âu vẫn là một diễn đàn đa phương quan trọng, góp phần tạo sự hiểu biết lẫn nhau giữa các nước thuộc 2 châu lục rộng lớn: Á và Âu, đồng thời góp phần tạo sự hòa bình và phát triển trên thế giới. Sự tham gia sắp tới của Nga, Úc và New Dilân sẽ đưa ASEM mở rộng hơn nữa về mặt lãnh thổ. Tuy nhiên, ASEM cũng được đặt trước thách thức về phát triển chiều sâu hay tính hiệu quả của nó trong việc thực hiện các sáng kiến hợp tác đã đề ra qua các kỳ hội nghị./.

¹⁰ Shade Islam và Johanna Vrombaut (đã dẫn)